

ਨਵੀਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ

ਭਾਗ ੨

پنجابی گرامر

G-294

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗੰਗਾਵਾਲਾ

ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ।

ਨਵੀਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ

ਭਾਗ ੨

ਮਿਡਲ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ

ਜਿਸ ਨੂੰ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ,
ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੁਲਰ ਨੰ: ੫੫੬੦-W.

ਤ੍ਰੀਕ ੧੬ ਮਾਰਚ ੧੯੩੪ ਦੁਆਰਾ
ਟੈਕਸਟ-ਬੁਕ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਕਰਤਾ ਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ਕ

ਮਾਸਟਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਗੰਗਾਵਾਲਾ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਮਈ ੧੯੩੪ ਈ:

ਛੇਵੀਂ ਵਾਰ

੨੦੦੦

ਮੁੱਲ । =)

‘ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਭਾਗ ੨’ ਦੀ ਬਾਬਤ
ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਮੇਟੀ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦਾ
ਸਰਕੁਲਰ ਹੈ:—

“ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਦਾ ਸਿੱਟਾ
ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਢੰਗ ਬੜਾ ਹੀ ਸੁਖਾਲਾ
ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਟੈਕਸਟ-ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭੀ ਪਰਵਾਨ ਕਰ
ਲਿਆ ਹੈ।”

ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ: ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਐਮ. ਏ. ਲਿਖਦੇ ਹਨ:—

“ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਕਠਨ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੌਖੇ
ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਬਾਹੁਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਾ
ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਆਕਰਣਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ
ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਭੀ ਕੰਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੈਲੀ
ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਕਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਬੋਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰੋਂ ਲੰਘੀ ਹੈ।”

ਸਕੀਮ

ਮਿਡਲ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ ‘ਜ਼ਾਬਤਾ ਤਾਲੀਮ
ਪੰਜਾਬ’ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਲਿਖੀ ਹੈ:—

ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ—ਸ਼ਬਦਬੋਧ।

ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ—ਵਾਕਬੋਧ ਤੇ ਪਦਵੰਡ।

ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ—ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣਾ।

ਤਤਕਰਾ

ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ	ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ
ਉਥਾਨਕਾ	੭	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰ	੯੦
ਵਾਕ ਤੇ ਸ਼ਬਦ	੧੦	ਪੁਰਖਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ	੯੩
ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਧੇਅ	੧੭	ਸੰਬੰਧਵਾਚਕ	੯੬
ਨਾਂਵ ਤੇ ਕਿਰਿਆ	੨੧	ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ	੧੦੨
ਪੜਨਾਂਵ	੨੫	ਨਿਜਵਾਚਕ	੧੦੫
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	੩੧	ਨਿਸਚੇਵਾਚਕ	੧੧੦
ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	੩੫	ਅਨਿਸਚਿਤ	੧੧੨
ਸੰਬੰਧਕ	੩੬	ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵੰਡ	੧੧੫
ਯੋਜਕ	੪੨	ਧਾਤੂ	੧੧੭
ਵਿਸਮਿਕ	੪੫	ਕਾਰਦੰਤਕ	੧੧੮
ਨਿਤਾਰ	੪੭	ਸੰਯੁਕਿਤ ਧਾਤੂ	੧੨੫
ਖਾਸ ਤੇ ਆਮ ਨਾਂਵ	੫੨	ਪ੍ਰੋਣਾਰਥਕ ਧਾਤੂ	੧੨੭
ਆਮ ਨਾਂਵਾਂ ਦੇ ਭੇਦ	੫੫	ਕਰਮਵਾਚ ਧਾਤੂ	੧੨੯
ਲਿੰਗ	੫੬	ਕਾਲਾਂ ਦੇ ਭੇਦ	੧੩੬
ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਨੇਮ	੬੧	ਕਾਲ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਨੇਮ	੧੪੬
ਵਚਨ	੬੬	ਕਿ: ਵਿ: ਦੀ ਵੰਡ	੧੫੭
ਕਾਰਕ	੭੪	ਸੰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ	੧੬੨
ਕਾਰਕ-ਸਾਧਨਾ	੭੭	ਯੋਜਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ	੧੬੫
ਕਾਰਕਰੂਪ	੭੯	ਵਿਸਮਿਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ	੧੭੧
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਵੰਡ	੮੨	ਪਦਵੰਡ	੧੭੩
ਸੰਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	੮੬	ਵਾਕਬੋਧ	੧੭੭

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.